

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧУВАННЯ ТА
ТОРГІВЛІ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
ТОВ «БЕРДЯНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І БІЗНЕСУ»

Федерація професійних
та фінансів
бухгалтерів та аудиторів України

Полтавська державна
аграрна академія

Факультет обліку

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)**

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН**

22 жовтня 2020 р.

м. Полтава

УДК 657
П 48

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін : зб. матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Полтава, 22 жовтня 2020р.). / за ред. Пилипенко К.А. Полтава : ПДАА, 2020. 785 с.

Посвідчення УкрІНТЕІ № 94

***Затверджено до друку Вченою радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії (протокол № 3 від 12.10.2020 р.)***

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери.

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори. Редакційна колегія може не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

© Полтавська державна аграрна академія, 2020
© Колектив авторів

Сусарова І.П. <i>ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	427
Сусарова І.П. <i>РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	430
Тютюнник С. В. <i>МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗПОДІЛУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ</i>	434
Тютюнник Ю. М., Бурсова Т. О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИСНОВКІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ І ДИНАМІКИ КОЕФІЦІЄНТІВ ЛІКВІДНОСТІ</i>	439
Тютюнник С. В., Тютюнник Ю. М. <i>ЗМІСТ І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ</i>	443
Яловега Л. В., Карпець А. А., Корсунський О. Ю. <i>БУХГАЛТЕРСЬКА ТА ПОДАТКОВА АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ</i>	447
Хомин П. Я. <i>МАВПУВАННЯ ЯК СИГНАТУРА "НАУКОВИХ ПРАЦЬ" З ТЕОРІЇ БУХОБЛІКУ</i>	451
Шишкова Н.Л., Близнюк В. М. <i>БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: ЗМІНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ</i>	454
Шишкова Н.Л., Сидоренко Н.А. <i>ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ</i>	458

СЕКЦІЯ 4

ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ

Грибовська Ю. М., Ходаківська Л. О. <i>КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ</i>	464
Дугар Т. Є., Левченко З. М. <i>СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИЙ АУДИТ: ПРОБЛЕМИ ПОЄДНАННЯ ТА ГАРАНТІЇ</i>	469
Капленко Т. С. <i>РИНОК АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</i>	474
Книшек О. О., Зав'ялова А. С. <i>ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА</i>	479
Книшек О.О., Синельник В. С. <i>АУДИТОРСЬКА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ БЕЗПЕРЕРВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА</i>	483
Міхеєва К. Р., Романченко Ю. О. <i>АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ</i>	488
Ольховська Т. І. <i>ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ І СТАНОВЛЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ</i>	493

Дугар Т. Є., к.е.н., доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю
Левченко З. М., к.е.н., доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю
Полтавська державна аграрна академія,
(м. Полтава, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИЙ АУДИТ: ПРОБЛЕМИ ПОЄДНАННЯ ТА ГАРАНТІЇ

Анотація: Розкрито поняття соціального аудиту та його значення у фінансово-економічній системі. Формування суті трудового права та формату для проведення соціального аудиту на підприємствах.

Ключові слова: трудове законодавство, соціальні гарантії, аудит праці, соціальний аудит, трудова відповідальність.

Аудит у сфері праці – це система заходів зі збору інформації, її аналізу й оцінки на цій основі ефективності діяльності підприємства з організації праці та її оплати.

Об'єктом аудиту є трудовий колектив, персонал підприємства та розрахунки з ним, його діяльність. З метою аудиту персонал підприємства і його праця представляються у вигляді системи показників, що дозволяють охарактеризувати: результативність, ефективність функціонування трудового колективу; ефективність систем оплати праці; результативність організації робочих місць, розподілу робіт; ефективність використання робочого часу та ін.

Мета аудиту розрахунків з оплати праці – встановити дотримання підприємством чинного законодавства з оплати праці та правильність відображення господарських операцій в обліку; отримання достатніх доказів упевненості в ефективності їх використання, достовірності відображення та розкриття інформації відповідно до діючих принципів та тверджень (якісних аспектів) подання фінансової звітності та оцінка здатності підприємства забезпечувати відтворювальну, стимулювальну, регулювальну та соціальну функції заробітної плати для забезпечення подальшої безперервної діяльності підприємства.

Але на сьогодні, усе актуальнішими стають питання соціального рівноправного спілкування між різними сторонами, між державою та роботодавцями, роботодавцями та найманими працівниками, та створення умов соціальної відповідальності бізнесу перед споживачами. Це зумовлено постійним розвитком підприємництва, зростанням ролі найманого працівника у ньому та необхідністю формування позитивного іміджу національних компаній як у межах країни, так і за кордоном [1].

Інструментом вирішення цих питань у провідних країнах світу став соціальний аудит. В Україні його впровадження потребує суттєвих зусиль.

Значний внесок у розкриття поняття «соціальний аудит», вивчення етапів його становлення та інших аспектів проблематики зробили такі вітчизняні вчені, як М. Гаврицька, А. Гриненко, А. Колот, В. Матросов, С. Мельник та ін. Проте відсутність нормативно-правової бази та досвіду проведення соціального аудиту в Україні зумовлюють необхідність подальших досліджень [2].

Об'єктами соціального аудиту є соціально-трудові відносини, які перевіряються аудитором у контексті розроблення, прийняття та реалізації угод, планів соціального розвитку на всіх рівнях системи соціального партнерства.

Суб'єктами соціального аудиту є міжнародні експертні організації, органи державної влади, регіональні органи управління, корпоративні структури, а також керівництво підприємства.

Сучасні підприємства діють за стандартами соціальної відповідальності, оприлюднюючи цю інформацію як соціальну рекламу підприємства та просуваючи його переваги на ринку в умовах PR-кампаній.

Сучасний соціальний аудит оцінює організацію з позиції її внеску у вирішення соціальних, економічних і екологічних завдань. Такий аудит дозволяє зрозуміти, наскільки діяльність організації відповідає суспільним цілям і цінностям, оцінити ступінь досягнення некомерційних цілей шляхом систематичного, регулярного моніторингу її діяльності та поглядів представників різних груп інтересів [4].

В сучасних умовах соціальна функція підприємництва стає на рівні з економічною, що обумовлює зацікавленість в об'єктивній перевірці соціальних відносин на підприємствах. Менеджери не завжди готові розповісти про всі соціальні проблеми, які існують на підприємстві, а профспілкові підрозділи, виконуючи функцію захисту інтересів найманих працівників, схильні не в повній мірі оперативно реагувати на фінансові можливості підприємства та його власника [3].

Аудиторські процедури соціального аудиту, в розрізі конкретного підприємства-клієнта:

1. Дослідження системи управління трудовими ресурсами.
2. Аналіз структури персоналу.
3. Перевірка системи підготовки кадрів.
4. Аналіз оплати праці і мотивації.
5. Аналіз праці на управління підприємством.

Крім зазначеного, під час соціально-трудового аудиту аналізуються питання діяльності профспілок, чинні колективні договори, враховуючи порядок їхнього укладення та функціонування, забезпечення конфіденційності інформації та захисту персональних даних.

Важливим є дослідження порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності, особливо в частині, що стосується звільнення працівників, адже ця сфера є потенційним джерелом трудових спорів з колишніми працівниками. За погодженням з компанією додатково можуть також аналізуватися питання охорони праці та атестації робочих місць [2].

До основного елементу документальної перевірки включається перевірка кадрової документації, де перевіряється увесь масив документів, що регламентують порядок використання роботодавцем найманої праці, таблиці обліку робочого часу, документи (накази), що відображають прийняття на роботу, звільнення з роботи, направлення у відрядження, надання відпустки, виплат у вигляді натуральних видів.

Під час аудиту встановлюють наявність у роботодавця усіх обов'язкових кадрових документів, відповідність їхнього оформлення та ведення вимогам законодавчих актів. Досить розповсюдженими порушеннями є ведення обліку робочого часу виключено в електронній формі, невідповідність назв посад вимогам Класифікатора професій, відсутність графіка відпусток, тощо [1].

В табл. 1 розглянуто можливі порушення норм трудового законодавства та порядок визнання розміру штрафних санкцій контролюючими органами з питань управління праці.

Таблиця 1

Можливі порушення норм трудового законодавства та порядок визнання розміру штрафних санкцій контролюючими органами з питань управління праці

№ зп.	Розміри штрафних санкцій, за порушення норм трудового законодавства, з 1 вересня 2020 року	Форма порушення
1.	16 мінімальних заробітних плат – 80000 грн	- недопущення до проведення перевірки з питань дотримання законодавства про працю для виявлення неоформлених працівників
2.	10 мінімальних заробітних плат (за кожного працівника) 50000 грн - перше порушення 30 мінімальних заробітних плат (за кожного працівника) 150000 грн - повторне порушення впродовж 2-х років з дня виявлення порушення	- фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору; - оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час; - виплату заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати єдиного внеску
3.	4 мінімальних заробітні плати (за кожного працівника) - 20000 грн	- для юридичних та фізичних осіб-підприємців за недотримання гарантій і пільг мобілізованим працівникам, - попередження для платників єдиного податку I-III груп
№ зп.	Розміри штрафних санкцій, за порушення норм трудового законодавства, з 1 вересня 2020 року	Форма порушення
4.	2 мінімальних заробітні плати (за кожного працівника) - 10000 грн	- для юридичних та фізичних осіб-підприємців, враховуючи платників єдиного податку I-III груп за недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці

Окремо аудитори досліджують питання виконання вимог законодавства щодо військового обліку, запровадження надурочних робіт, працевлаштування інвалідів та інших соціально захищених категорій населення в межах законодавчих квот.

Сучасний соціально-трудоий аудит оцінює організацію з позиції її внеску у вирішення соціальних, економічних і екологічних завдань. Такий аудит дозволяє зрозуміти, наскільки діяльність організації відповідає суспільним цілям і цінностям, оцінити ступінь досягнення некомерційних цілей шляхом систематичного, регулярного моніторингу її діяльності та поглядів представників різних груп інтересів.

Список використаних джерел:

1. Колот А. М. Соціально-трудова сфера : стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : монографія. К. : КНЕУ, 2010. –215 с.
2. Мельник С.В, Матросов В.Д., Гаврицька М.К.. Концепція формування національної моделі соціального аудиту (проект). Луганськ, 2008. URL: <http://www.lir.lg.ua/konsep>
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2012 року Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC). Аудиторська палата України, 2013. 1016 с.
4. Полякова Л. М., Демків Н. І. Аспекти розвитку системи соціального аудиту в Україні. *Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. 2009. № 639. С. 159–162.